

прикладной культурологии // Вопросы философии. – 2009 – № 10. – С. 48-59.

6. Маляренко В. Чому Україна відстала країна? // Голос України. -- 2010. -- № 179. – С. 6-7.

7. Ницше Ф. Человеческое, слишком человеческое – Соч. в 2-х т. : Т. 1. – М. : Мысль, 1990. – 831 с.

8. Оржиховська В. Релігійний символізм як механізм досягнення політичного результату // Суспільно-політичні виміри релігійних процесів в Україні. Збірник наукових праць. – Чернівці, «Рута», 2008. – С. 211-214.

9. Павленко Ю. Походження та цивілізаційна ідентичність українського народу // COLLEGIUM. Міжнародний науковий журнал. – 2004. – № 15. – С. 149-164.

10. Прокопчук І. Поняття і типологія демократії // Людина і політика. – 2003. – № 3, – С. 97-105.

11. Толочко П. Способны ли украинцы к диалогу? // Газета 2000. – 2010. – № 15. – С. 2-3.

Стежко Ю. Г. Формирование гражданских личностных качеств в процессе изучения иностранного языка.

Отражается авторское представление о социализации личности в форме дискуссии на общественно-политическую тематику при изучении иностранного языка. Дискуссионность приведенного материала кроется в характеристике роли политических партий в институализации отношений личности и государства, определении взаимообусловленности типа демократии и национальной ментальности.

Ключевые слова: дискуссия, демократия, политическая партия, ментальность, гражданское общество.

Stezhko Yu. Formation of civil personal qualities in the process learning a foreign language.

Reflects the author's image of the socialization of the individual in the form of discussions on social and political subjects studying foreign languages. The problematical character of the presented material lies in the characterization of the role of political parties in institutionalizing the relationship of the individual and the state, determining the type of interdependence of democracy and national mentality.

Keywords: discussion, democracy, political party mentality and civil society.

Надійшла до редколегії 25.02.2013 р.

УДК 321(4):061.1ЄС:336. 02

І. О. Стряпко

Ужгородський національний університет

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ВЛАДИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

В статті досліджуються тенденції розвитку Європейського Союзу, та виділяються в ньому 2 протилежні процеси: з одного боку, зростання централізації ЄС, яка проявляється у зростанні повноважень та значенні центральних органів влади. З іншого боку, зростання уваги до регіонального розвитку. Фактично, вимога регіоналізації та зростання прав регіональної влади стали одним з основних критеріїв у набутті членства країни в Європейському Союзі.

Ключові слова: регіональна влада, фінансові ресурси, місцеве самоврядування, місцева громада, місцеві податки, державні трансфери, структурні фонди ЄС.

Насамперед нас цікавлять фінансові ресурси регіональної влади, які дозволяють їй ефективно вирішувати проблеми віднесені до її компетенції, а також бути незалежною від центральних органів влади. Показовим тут є приклад країн Центральної Європи, які провели ряд реформ, спрямованих на регіоналізацію країн та посилення повноважень місцевих та регіональних органів влади. Показово, що країни: Словаччина, Угорщина та Чехія, які не є великими територіально та не мають великої кількості населення, в результаті реформ створили максимально комфортні умови для розвитку територіальних громад.

Зважаючи на успіх європейської політики регіоналізації, яка дозволила вирішити ряд економічних, соціальних проблем, вважаємо, що подібна практика варта більш детального вивчення з метою впровадження досвіду Європейського Союзу для України.

Проблема децентралізації країн Європейського Союзу та формування регіональних структур стала об'єктом вивчення українських науковців. Зокрема децентралізація країн ЄС вивчалася Гелей С. Д., Рутар С. М. [4], Демчишак Р., Прокіп А. [5], Кваша А. П. [8], Копил Б. [9], Кукарцев О. [10], Школа І. М. [15]. Реформи у країнах Центральної Європи та їх вплив на регіональний розвиток досліджували Бочаров С. [3], Каплій О. [6], Новікова О. [11].

Фінансові повноваження регіональної влади сильно відрізняються в залежності від країни, у якій вона функціонує. На її повноваження впливають наступні фактори:

1. Модель взаємовідносин між центральними органами влади та територіальною громадою. Дуже часто вона залежить від рівня розвитку демократії у суспільстві. Високий розвиток демократії стає теоретичною основою формування різноманітних теорій регіоналізму та передачі частини повноважень від центральних органів влади до територіальних громад. Розвиток сталих та розвинутих демократичних інститутів створює інституційні передумови для розвитку територіальних громад, посилення їх ролі у вирішенні регіональних проблем та представництві регіональних інтересів. Активна участь громадян у політиці стають запорукою ефективного функціонування інститутів регіональної влади.

2. Важливим стає створення законодавчої бази для розвитку інститутів регіональної

влади. Як правило, формуються межі компетенції таких органів влади, особливості їх формування та відносини з центральними органами влади та іншими регіональними інститутами [8, с. 52]. В окремих випадках регламентуються можливість регіональних органів влади брати активну участь навіть у міждержавних відносинах (право створювати транскордонні регіони та формувати владні інститути у них).

3. Важливе значення має й форма державного устрою. Як правило, вона прямо впливає на процес регіоналізації, стимулює, або й гальмує його [10]. Федеративні держави мають значно кращі умови для розвитку регіоналізму, оскільки їх суб'єкти федерації мають гарантовані правовою системою повноваження. В той же час, унітарні держави мають значно менше можливостей розвитку регіоналізму, позаяк він супроводжується не лише інституційними змінами, але часто й правовими та адміністративними (зміна адміністративно-територіальних одиниць).

4. Певний вплив на розвиток регіоналізму, а отже й повноваження регіональної влади мають історичні традиції. Прикладом можуть слугувати ФРН та Австрія – країни, у яких традиційно регіональний поділ та специфіка завжди проявлялися дуже сильно. В подібних країнах регіоналізм має історичні традиції, а отже може додатково отримати легітимізацію та підтримку як серед населення та регіональних інститутів так й серед центральних органів влади. Будь-які намагання останніх якимось обмежити цей процес стикатимуться з непорозумінням з боку населення регіону, яке вбачатиме у подібних кроках посягання на обмеження своїх прав.

5. Фактор, що впливає на розвиток регіоналізму: наявність чи відсутність у країні сепаратистських тенденцій з боку певних регіонів. Наявність сепаратистських настроїв серед населення певного регіону призводитиме до того, що центральні органи влади намагатимуться обмежити, або занадто оконтролювати регіональні, побоюючись можливого наростання відцентрових тенденцій. Прикладом таких країн може слугувати Франція, яка тривалий час стикалася з проявами сепаратизму: корсиканського, бретонського, баскського, провансальського. Ще одним прикладом є Іспанія, яка постійно протистоїть сепаратистським тенденціям Каталонії та Країни Басків. За таких умов, природньо, центральні органи влади побоюватимуться передавати частину своїх повноважень регіональній владі через загрозу втрати суверенітету над територією регіону.

6. Шостим фактором хотілося б виділити вплив домінантного у Європейському Союзі підходу щодо розвитку регіоналізму. Популярні серед європейської спільноти та політикуму ідеї децентралізації та регіоналізації призводять до розвитку реформ та поступального розвитку країн у цьому напрямку. Надання широких повноважень регіонам та стимулювання транскордонного регіонального співробітництва стали, де-факто, одним із критеріїв євроінтеграції [1]. Прикладом можуть слугувати країни Центральної Європи, зокрема Польща та Словаччина [11, с. 114], які швидкими темпами пройшли регіоналізацію, попри унітарний характер держав, та сприяли розвитку регіональних політичних інститутів, а отже й регіональної влади. Також варто зазначити, що саме вплив Європейського Союзу став вирішальним забезпеченні фінансової незалежності регіональної влади у Чехії 2004-2005 рр.

Фінансова компетенція регіональної влади пов'язана передусім із забезпеченням діяльності регіональної влади фінансовими ресурсами. Без можливості вільно розпоряджатися коштами у межах компетенції говорити про незалежність регіональної влади як такої не доводиться [7]. Метою фінансової діяльності місцевих органів влади є задоволення суспільних інтересів і потреб та сприяння соціально-економічному розвитку регіону. Наявність завдань і функцій, що покладаються на регіональну владу, є об'єктивною причиною необхідності фінансів для неї.

Існують дві основні моделі фінансових взаємовідносин між центральними органами влади та регіональною владою – фінансовий федералізм та фінансовий унітаризм. Вони логічно впливають з форми державного устрою.

Сутність першої моделі полягає у законодавчому закріпленні широких прав у використанні фінансів регіональною владою. Зокрема:

- значна автономія бюджетів різного рівня;
- договірно-правовий характер відносин між центральною та регіональними владами;
- чітке розмежування фіскальних та видаткових повноважень регіональної влади;
- закріплення за кожним рівнем влади достатніх фінансових ресурсів для забезпечення її роботи;
- організація міжбюджетних відносин, перерозподіл фінансових потоків, через консультації різних рівнів влади [2].

Фінансовий унітаризм передбачає, що основні принципи фінансування регіональної

влади визначаються центральною владою. В ідеалі, центральна влада дбає про дотримання єдиних стандартів фінансування, або перерозподіляє кошти. Зрозуміло, що унітарна модель є менш сприятливою для фінансового забезпечення функціонування регіональної влади. Прикладом такої моделі може слугувати Україна.

В рамках двох зазначених моделей взаємовідносин між центральними органами влади та регіональною владою, можна також виділити їх різновиди – фінансовий централізм та фінансовий децентралізм. Перший притаманний ультраунітарним державам (Китай, Північна Корея тощо) й не є предметом нашого розгляду, позаяк, фактично зводить нанівець сенс існування регіональної влади. Другий, навпаки, створює широкі можливості для вільного розпорядження регіональною владою фінансовими ресурсами, а отже й відносної незалежності від центральних органів влади.

Аналіз джерельної бази свідчить, що фінансові ресурси регіональної влади, як правило, є основними для розвитку регіональної влади, на них ґрунтується успішне здійснення останньою своїх повноважень та покладених на неї завдань. Така увага саме до фінансових аспектів пояснюється тим, що наявність фінансів робить регіональну владу, а у широкому розумінні самоврядування, дійсною та автономною від центральної влади. Говорячи про фінансові ресурси регіональної влади, ми можемо виділити декілька типів таких ресурсів: податки, державні трансфери, допомога структурних фондів ЄС та запозичення.

Податки надають переважну більшість фінансових ресурсів регіональній владі. Зокрема у 2010 р. в ЄС вони становили 108 900 000 000 євро, або 61% від загальної виручки [21]. Слід розрізнити прямі податки та непрямі податки. Пряме оподаткування в основному складається з чотирьох пунктів й становить близько трьох чвертей місцевих податкових надходжень, у тому числі груп муніципальних утворень:

- податок на майно, оплачується фізичними та юридичними особами;
- податок на нерухомість, виплачуються власникам земельних ділянок;
- податок на незабудовані земельні ділянки;
- бізнес-податок, що сплачується підприємствами [18].

З 2011 року у ЄС було проведено реформу місцевих податків, яка призвела до зміни структури податків за рахунок перерозподілу «податків домогосподарств» (податок резидентів, податки на нерухомість, податки на земельні ділянки) між різними рівнями регіональної та місцевої влади та економічного стимулювання, новим механізмом оподаткування, підприємництва.

З 1 січня 2011 р. регіони стали застосовувати нову схему оподаткування:

- податок на додану вартість підприємствам (CVAC) та єдиний податок на корпоративні мережі (IFER), але перестали отримувати податки на майно;
- регіональні органи влади стали єдиними одержувачами податку на нерухомість, в тому числі їм передавалася регіональна частка цього податку.
- житлово-комунального господарства, тим часом, користуються всіма трьома «податками домогосподарств». Регіональна влада також отримала вигоду з нових податкових надходжень, які частково замінили бізнес-податок (внесок землі в ДЗЗСЄ компаній, CVAE, IFER).

• Непрямі податки. На їхню долю припадає лише частина місцевих податків, а тому вони становлять лише одну четверту частку місцевих ресурсів податку. Зауважимо, що в той час як непрямі податки є більш численними, вони більш чутливі до економічних умов. Частина з них, які утримуються галузі розвитку (наприклад, місцевий податок, оплата громадського транспорту, податок з туристів при оплаті готелів). На додаток до цього, податок на рекламу, азартні ігри в казино, підйомники.

З 1997 року фіскальний тиск у ЄС стабілізувався. Закон про фінанси в 1999 році вирішив припинити, починаючи з 2003 року, «зарплату» з податкової бази податку, додатковий податок, та регіональні податки на передачу власності, і запровадив скорочення реєстраційних зборів для відділів будівель і гаража. Закон про фінанси 2000 року поширив це скорочення на все майно (єдина ставка 3, 6%). Додатковий бюджет в 2000 році скасував регіональну частку податкових оренд. І, нарешті, Закон про фінанси 2001 року усунув диференціальний податок на автотранспортні засоби фізичних осіб і організацій [17].

Це зниження податків було компенсовано за рахунок держави, яка перетворилася у свого роду головного платника податків. У 2004 році частка державних внесків склала чверть податкових надходжень, що зібрано громадами в рамках чотирьох прямих податків. З 2004 року така податкова компенсація з боку держави, яка перебувала до цього, за межами системи, була інтегрована в загальну фінансову операційну систему (DGF). З того часу прогрес і нові можливості оподаткування видаються здатними компенсувати регіональній владі зменшення її надходжень шляхом зменшення податкових зборів за рахунок місцевих податків. Така система дозволяє забезпечити фінансову самостійність регіональної влади,

принаймні у ЄС.

Другий тип фінансових ресурсів регіональної влади, на якому ми зупинимося детально, державні трансфери, або державна підтримка. Як правило вона надається органам регіональної влади з боку центральної влади через систему грантів. Ця система складає другу категорію фінансових ресурсів регіональної влади в порядку важливості. Зокрема у 2010 р., в ЄС, державні трансфери склали 98 млрд. євро (46% від загальної виручки) і 99, 5 млрд. євро в 2011 році [18]. В принципі, подібні трансфери зростатимуть. Таке зростання пов'язане з двома явищами. По-перше, збільшення передачі повноважень від центральної влади до регіональної, що передбачає й передачу фінансових ресурсів. По-друге, диспропорція регіонального розвитку, що змушує центральну владу шляхом перерозподілу бюджетних коштів та надання грантів стимулювати розвиток депресивних регіонів. У деяких країнах державні трансфери вже обігнали, за важливістю, податкові ресурси регіональної влади.

Фінансові трансфери з державних до регіональних органів влади прагнуть компенсувати зростання витрат, породжених передачею повноважень від центральних органів державної влади до місцевих органів влади. Фінансові трансфери в окремих випадках можуть набувати вигляду різноманітних пільг чи податкових преференцій регіону. Наприклад, у США реалізовується система державних грантів – блоки-гранти та категорійні гранти. Останні передбачають надання коштів під конкретні програми [13].

В цілому трансфери являють собою найбільшу частку фінансової підтримки з боку держави (41390000000 євро в 2011 році, або 69% усієї фінансової допомоги). Вона розподіляється між різними регіональними та місцевими органами влади наступним чином: – 40% загалом, – 30% в департаментах, – 17% ЕРСІ, – 13% у регіонах [18]. На додаток до цього діють окремі фонди, зокрема: фонд для виплати компенсації податку на додану вартість (ПДВ компенсаційний фонд), компенсації за звільнення, що стосуються місцевого оподаткування, кадрового компенсації реформи оподаткування бізнесу (DCRTP).

Розподіл найбільш державної підтримки на основі показників ресурсів (фінансовий потенціал, фінансовий потенціал, податкові зусилля, коефіцієнт податкового консолідації) і навантаження показників (чисельність населення, кількість бенефіціарів АРЛ). Пожертвування можуть вільно використовуватися, тобто вони не прив'язані до конкретних витрат, і отримання їх відбувається автоматично. З 1996 року держава активніше почала контролювати розвиток своїх господарств.

Наступним видом фінансових ресурсів є кредит. Наразі він є третім за значенням серед фінансових ресурсів регіональних органів влади. Власне, частка кредитів у загальному обсязі фінансових ресурсів регіональної влади неухильно знижується [22]. Принаймні про це свідчать дослідження французького науковця Ж. Маку. Місцеві органи влади мають автономію у справі запозичення, тобто вони не повинні отримувати попередній дозвіл від центральної влади до запозичення, але запозичення стосуються виключно нових інвестицій. Подібна практика призвела до кредитного буму з боку регіональних органів влади. Пік цього буму припав на початок 90-х рр. ХХ ст. Розвиток великої кількості програм місцевого чи регіонального рівня залежав від кредитних коштів. Проте, послаблення економіки країн ЄС та стабілізація й зниження інфляції зробили тягар кредитів регіональної влади непосильним. Тому наразі кредити хоч й залучаються, але їхня роль суттєво зменшилася й продовжує падати. За даними Ж. Маку, з 1997 року регіональна влада займається відновленням власних зусиль та інвестиційної спроможності, але завдяки пошуку власних коштів.

Крім вказаних фінансових ресурсів, можемо говорити ще про один, але він притаманний лише країнам ЄС. Мова йде про структурні фонди ЄС. Нагадаємо, що ще Паризький договір (1952), що заснував Європейське співтовариство вугілля та сталі, містив положення про позики регіонам, де проводилася реструктуризація цих галузей промисловости. Згідно з Римським договором (1957), вже було засновано Європейський соціальний фонд з метою «поліпшення працевлаштування робітників і підвищення їхньої професійної мобільності в рамках Співтовариства». Стаття 41 подібним чином розширювала можливості використання сільськогосподарської політики як інструмента регіональної політики у сільській місцевості. До вступу Великої Британії, Ірландії і Данії було створено інструмент ширшої регіональної політики – Європейський фонд регіонального розвитку [10].

Договір про Європейський Союз (1991) – Маастрихтський договір – вніс поправки до Римського договору, створивши окремий розділ (XVI) про економічну і соціальну згуртованість згідно з принципом, що діяльність різних фондів має бути скоординованою. Однак використання фондів усе ще здійснювалося через окремі встановлюючі статті і фрагментарно впроваджувалося через 7 (пізніше 8) цілей (objectives), які пересікають як різні фонди, так і ініціативи громад (Community Initiatives), що стосуються окремих проблем,

спільних для регіонів [11]. Протягом 2000-2006 рр. структурні фонди були реформовані. Їх кількість скоротилася до 3. Можемо зазначити, що вони є вагомим стимулом європейської політики регіоналізму. Зазвичай високорозвинені країни не отримують значних дотацій від структурних фондів. Як правило, вони фінансують найменш розвинені країни ЄС. Країни-аутсайтери – Греція, Ірландія, Португалія – можуть розраховувати на фінансування 75% вартості регіонального проекту з боку Структурних фондів (це була «стеля»), Іспанія – на 60%, Італія – на 50%, Великобританія – на 47, 5%, Австрія – на 40%, Фінляндія, Німеччина, Швеція – на 35%, Франція – на 30%, нарешті, країни-лідери – Бельгія, Данія, Люксембург, Нідерланди – лише на 25% [10]. Остання група фінансувалася у таких обсягах здебільшого з політичних міркувань, адже за відносним показником ВВП на душу населення (ПКС) їм не було рівних в ЄС; громадяни цих країн мали, проте, знати, що сплачувані ними податки використовуються і на їхні потреби.

Таким чином, виділяють 4 основні види фінансових ресурсів регіональної влади. Можливості їх впровадження та активного застосування залежать від моделей фінансових взаємовідносин між центральною владою та регіональною. Європейські тенденції свідчать про зростання ролі місцевих податків та державних трансферів у забезпеченні ресурсів регіональної влади, а також зниження ролі кредитів. Структурні фонди мають неоднакове значення для європейських країн. Високорозвинені країни мають менші можливості користуватися ними у той час як для слабкорозвинених країн вони є одним з головних джерел фінансових надходжень.

Бібліографічні посилання:

1. Агранофф Р. Огляд європейських традицій місцевого самоврядування / Роберт Агранофф [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pdp.org.ua/analytics/local-government/976-138-a5>. — Назва з екрану.
2. Барський Ю, Зінчук Ю. Теорія бюджетного стимулювання регіонального розвитку. / Юрій Барський, Юрій Зінчук [електронні ресурс]. – Режим доступу : http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_19_ekon/stat_19/38.pdf. — Назва з екрану.
3. Бочаров С. Адміністративна реформа в Польщі як крок до інтеграції у Європейський Союз / Сергій Бочаров [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.experts.in.ua/baza/analytic/index.php?ELEMENT_ID=45468. — Назва з екрану.
4. Гелей С. Д., Рутар С. М. Регіональні структури влади та місцевого самоврядування / С. Д. Гелей, С. М. Рутар [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://npu.edu.ua/e-book/book/html/D/iplp_kspd_Gelei_Rutar/330.html. — Назва з екрану.
5. Демчишак Р., Прокіп А. Сутність регіональної влади, її рівні в країнах Європейського Союзу та Україні / Р. Демчишак, А. Прокіп [електронні ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Edu/2010_22/fail/Demchyshak.pdf. — Назва з екрану.
6. Каплій О. Реформування місцевого самоврядування у країнах Східної Європи: Порівняльно-правовий аналіз / О. Каплій [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://visnyk.com.ua/stattya/6127-reformuvannja-mistseвого-samovrjaduvannja-u-krajinah-shidnoyi-evropi-porivnjajno-pravovij-analiz.html>. — Назва з екрану.
7. Кауенберг Жан-Клад, ван. Європейська Хартія регіональної демократії Головні питання 11 грудня 2007 р. / Жан-Клад ван Кауенберг [електронні ресурс]. – Режим доступу : despro.org.ua/img/.../european_charter_for_regional_democracy.doc с. 3. . — Назва з екрану.
8. Кваша А. П. Децентралізація: проблеми і доцільність реалізації // Регіональна політика в Україні : Стан та перспективи розвитку : Міжнародна науково-практична конференція (24-25 травня 2000 р. Харків). – С. 50-55.
9. Копил Б. Досвід реформування місцевого самоврядування у країнах Європейського Союзу / В. Копил [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Trpdu/2010_4/doc/2/08.pdf. — Назва з екрану.
10. Кукарцев О. Інституціональні механізми реалізації регіональної політики: централізація і децентралізація влади / О. Кукарцев. [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Unir/2007_19/17.pdf. — Назва з екрану.
11. Новікова Оксана Формування системи територіальної організації влади: досвід ЦСЄ // Актуальні проблеми Європейської та євроатлантичної інтеграції України (матеріали 8 регіональної науково-практичної конференції, 19 травня 2011р.) Дніпропетровськ. – С. 113-115.
12. Огляд ролі та практики укладання угод про регіональний розвиток у Європі [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ssrp.org.ua/content/ukr/prjdoc/Regional_contracts_UA.pdf. — Назва з екрану.
13. Орлов О. Г. Зарубіжний досвід фінансування сталого розвитку регіону / О. Г. Орлов [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2012_1/22.pdf. — Назва з екрану.
14. Покотило Т. Вплив регіональної влади на формування інвестиційної привабливості регіону / Тетяна Покотило [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-2/doc/2/19.pdf>. — Назва з екрану.
15. Школа І. М. Розвиток євро регіонів – шлях до інтеграції України в Європейське Співтовариство / І. М. Школа [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://univer.km.ua/visnyk/1376.pdf>. — Назва з екрану.
16. Borghetto E., Franchino F. The Role of Subnational Authorities in the Implementation of EU Directives / Enrico Borghetto, Fabio Franchino [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://translate.google.com.ua/translate?hl=uk&sl=en&tl=uk&u=http%3A%2F%2Fwww.ihf.ac.at%2Fvienna%2Fpublication.php%3Ftool_e-action%3Ddownload_file%26id%3D970&anno=2. — Назва з екрану.
17. Chapter 2 – Fiscal Federalism: Theory & Practice [електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rbi.org.in/scripts/bs_viewcontent.aspx?Id=1159. — Назва з екрану.

18. Impôts, dotations de l'État et emprunt : les ressources des collectivités territoriales [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.performance-publique.budget.gouv.fr/les-enjeux-des-finances-publiques/le-financement-des-collectivites-territoriales/lessentiel/impots-dotations-de-letat-et-emprunt-les-ressources-des-collectivites-territoriales.html>. — Назва з екрану.
19. Mead G. H. Mind, Self and Society from the Standpoint of Social Behaviorist / Edited by Charles W. Morris / G. H. Mead. – Chicago : University of Chicago. – 440 p. 286-287
20. Recommendation 79 (2000)1 on «The financial resources of local authorities in relation to their responsibilities: a litmus test for subsidiarity». [електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=896523&Site=COE>. — Назва з екрану.
21. Marcou G. Analytical tool for assessing the autonomy of first-tier local authorities / Gérard Marcou [електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1871651&Site=DG1-CDLR&BackColorInternet=B9BDEE&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679>. — Назва з екрану.
22. Haschke D. Local Government Administration in Germany / Dieter Haschke [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://translate.google.com.ua/translate?hl=uk&sl=en&tl=uk&u=http%3A%2F%2Fwww.iuscomp.org%2Fgla%2Fliterature%2Flocalgov.htm&anno=2>. — Назва з екрану.

Стряпко І. А. Финансовые ресурсы региональной власти стран Европейского Союза.

В статье исследуются тенденции развития Европейского Союза, и выделяются в нем 2 противоположные процессы: с одной стороны, рост централизации ЕС, которая проявляется в росте полномочий и значении центральных органов власти. С другой стороны, рост внимания к региональному развитию. Фактически, требование регионализации и рост прав региональной власти стали одними из основных критериев в членстве страны в Европейском Союзе.

Ключевые слова: региональная власть, финансовые ресурсы, местное самоуправление, местная община, местные налоги, государственные трансферы, структурные фонды ЕС.

Stryapko I. Financial resources of regional authorities in the European Union.

This article researches trends in the European Union, and describes two opposite processes: on the one hand, the growth of centralization of the EU, which is manifested in the growth of power and importance of the central authorities. On the other hand, increased attention to regional development. In fact, the requirement of human growth and regionalization of regional authorities have become one of the main criteria for membership in the European Union.

Keywords: regional power, financial resources, local government, local community, local taxes, government transfers, the EU structural funds

Надійшла до редколегії 26.02.2013 р.

УДК 321.7

А. Д. Трахтенберг

Институт философии и права Уральского отделения Российской Академии наук

ОТ «НОВОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО МЕНЕДЖМЕНТА» К «ЭЛЕКТРОННОМУ ПРАВИТЕЛЬСТВУ»: ЭВОЛЮЦИЯ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ИДЕОЛОГИИ

На основе анализа опыта реализации электронного правительства в США и странах Восточной Европы показано, что концепция электронного правительства является частью административной идеологии «нового государственного менеджмента», которая приняла натурализованную форму, т.е. воспринимается как само собой разумеющаяся. Наиболее распространенные подходы к электронному правительству отличает технологический детерминизм и некритическое принятие ряда нормативных концептов, главный из которых концепт «государственные услуги». Данный концепт является элементом идеологии «рыночного государства», разработанной в рамках теории нового государственного менеджмента. Из этой же теории происходит типичная для сторонников электронного государства вера во всемогущество политической воли менеджеров высшего звена, способных навязать органам власти качественно новую управленческую культуру. Явный кризис теории нового государственного менеджмента привел не к отказу от модели «рыночного государства», а к формированию новых концептов, таких как «открытое правительство» и «стройное правительство». Все эти концепты выполняют функцию рациональной легитимации деятельности органов власти, выступая в качестве институциональных мифов. Поэтому информатизация органов власти не приводит к радикальной реформе управления, хотя обеспечивает ряд частичных улучшений.

Ключевые слова: электронное правительство, новый государственный менеджмент, институциональный изоморфизм, институциональный миф, рациональная легитимация

Переход к электронному правительству, т.е. системное (хотя бы в теории) внедрение в государственное управление информационно-коммуникационных технологий, является общемировой тенденцией. Интернациональная административная культура постоянно обогащается все новыми и новыми терминами, более или менее адекватно описывающими новые формы взаимодействия как внутри органов власти, так и между органами власти и населением: «электронный документооборот», «электронные услуги», «открытые данные», «краудсорсинг» и т. п. Активно разрабатываются модели трансформации традиционной системы государственного управления под влиянием информационных технологий. Ожидается, что в конце пути вместо иерархической, малоподвижной и закрытой управленческой системы должны появиться гибкие, связанные по горизонтали сервисные структуры, оперативно взаимодействующие между собой, открытые для контроля в любом